

МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ

Даний меморандум про взаєморозуміння та співпрацю (далі – Меморандум) підписаний між:

- *педагогами школи, в особі директора ліцею Хрептія Миколи Миколайовича;*
- *учнями, в особі президента ліцею Шиндро Мар'яни;*
- *батьками здобувачів освіти в особі голови батьківського комітету ліцею Нересниці Мар'яни Федорівни.*

При цьому кожен окремо іменуються як Сторона, а разом як Сторони.

Загальні положення

Плідна співпраця між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на таких твердженнях:

«Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства».

Загальна декларація прав людини, ст. 1

«Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особи і збільшення поваги до прав людини і основних свобод».

Загальна декларація прав людини, ст. 26 п.2

«Найкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто несе відповідальність за її освіту і навчання».

Декларація прав дитини (ухвалена резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року)

«Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству...»

Закон України “Про освіту” (№ 2145-VIII від 05.09.2017року)

Ми, вчителі, батьки і учні, виходимо з того, що:

- головним принципом співпраці всіх учасників освітнього процесу є принцип дитиноцентризму, тобто орієнтація на потреби учня;

- освітній процес ґрунтується на співпраці вчителів, батьків та учнів. Саме взаємодія в межах трикутника “учень-учитель-батьки” створює простір для сучасної ефективної освіти;

- в основу співпраці між усіма учасниками освітнього процесу мають бути покладені принципи педагогіки партнерства як складової концепції Нової української школи (НУШ):

- *повага до особистості;*

- *доброзичливість і позитивне ставлення;*

- *довіра у відносинах;*

- *діалог – взаємодія – взаємоповага;*

- *розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);*

- *принцип соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).*

- взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на принципах рівноправності, толерантності, академічної доброчесності, неприпустимості булінгу та психологічного насилля;

- співпраця має відбуватись на засадах обов'язковості розгляду пропозицій сторін; пріоритету узгоджувальних процедур; прозорості, відкритості та гласності; обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей; взаємної відповідальності сторін;

- усі учасники освітнього процесу, включно з неповнолітніми дітьми, відповідно до їхнього віку користуються правами і свободами, зазначеними в Конституції України;

- дії та поведінка всіх учасників освітнього процесу в шкільному просторі та поза ним ґрунтуються на повазі до прав людини, прав дитини та дотриманні чинного законодавства України.

РОЗДІЛ 1. ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТИ

«Громадське самоврядування в закладі освіти - це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді (контролі) та в управлінні закладом освіти в межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти».

(Закон “Про освіту” № 2145-VIII від 05.09.2017, стаття 28)

1.1 Структура та принципи роботи шкільного самоврядування

Школа є осередком місцевої громади, метою існування якого є освіта та всебічний розвиток учнів, а також осередком спілкування і співпраці для місцевої громади.

Низка засадничих рішень в житті школи, які не суперечать чинному законодавству, може ухвалюватися на засадах громадського самоврядування.

Вищим колегіальним органом громадського самоврядування в школі є Загальношкільні збори, які скликаються за узгодженим шкільною спільнотою графіком, але не рідше одного разу на рік та формуються з уповноважених представників усіх учасників освітнього процесу або їхніх органів самоврядування.

Повноваження, принципи роботи, засади формування та напрями діяльності органів громадського самоврядування визначаються шкільною спільнотою та чинним законодавством.

Запорука плідної роботи громадського самоврядування в ліцеї – максимальна залученість всіх членів спільноти та ефективна комунікація між ними. Канали комунікації у ліцеї мають бути погоджені і зручними для всіх. Члени шкільної спільноти, мають мати можливість користуватися сайтом ліцею та/або месенджерами і сторінками в соцмережах, мають бути забезпечені зручними та зрозумілими для них формами комунікації і зворотного зв'язку на кшталт дошок оголошень у школі, скриньок.

Показником дієвості громадського самоврядування в школі є налагоджені механізми зворотного зв'язку.

Визначити ключові напрями роботи та ефективність громадського самоврядування в школі можна також за допомогою процедури самооцінки школи (внутрішній аудит), що проводиться за рішенням органів шкільного самоврядування. Самооцінка ліцею проводиться у вигляді опитування (анкетування) вчителів, батьків та учнів з подальшим коригуванням роботи шкільного самоврядування з урахуванням результатів опитування.

1. 2. Правила та регламенти

Життя ліцею має керуватися правилами, які визначені всіма, відомі і зрозумілі всім та прийнятні для всіх. Правила мають ґрунтуватися на загальнолюдських цінностях, принципах демократії і прозорості в ухваленні рішень, рівного доступу до всіх послуг, поваги до різноманіття культур.

Ліцей як спільнота може створити власні правила та документи внутрішнього розпорядку, що не суперечать чинному законодавству. Документами, які регулюють норми та правила поведінки і взаємодії всіх членів шкільної громади, можуть бути Етичний кодекс та/або Правила поведінки. Регуляційні документи мають бути публічними, всім відомими, загальнодоступними і сприйматися всіма учасниками освітнього процесу.

Регуляційні документи розробляються за участі всіх учасників освітнього процесу та членів колективу ліцею. Пропозиції акумулюються і обробляються за допомогою органів шкільного самоврядування або, за їхньої відсутності, за допомогою уповноважених осіб, потім узгоджуються та ухвалюються на Загальних зборах ліцею. Змінювати регуляційні документи або їхні частини можна за потреби через винесення пропозицій змін на Загальні збори ліцею та їхнього ухвалення.

Види регуляційних документів та їхній зміст кожна шкільна спільнота визначає самостійно. Серед питань, що відображені в регуляційних документах школи, можуть бути такі:

- етичні норми та правила поведінки;
- регламенти: порядок доступу батьків до ліцею і класів, порядок індивідуального позакласного спілкування з вчителями та класними керівниками, форми проведення першого і останнього дзвоника, батьківських зборів, наявність або відсутність дрес-коду для учнів та вчителів та інші.

Невід'ємною частиною правил та регламентів ліцею є порядок звернень і скарг у разі недотримання норм регуляційних документів та виникнення конфліктів, а також порядок їхнього розгляду та шляхи вирішення за такими рівнями:

I рівень - звернення до вчителя (класного керівника);

II рівень - письмове звернення до адміністрації ліцею;

III рівень - письмове звернення до засновника закладу освіти або до управління освіти, який діє від імені засновника.

В разі необхідності для вирішення конфліктів можна звернутись до освітнього омбудсмена та/або до суду.

Педагогічні працівники мають право на:

- академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;

- педагогічну ініціативу;

- розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання;

- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;

- підвищення кваліфікації, перепідготовку;

- вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників;

- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

- відзначення успіхів у своїй професійній діяльності;

- справедливе та об'єктивне оцінювання своєї професійної діяльності;

- захист професійної честі та гідності;

- безпечні і нешкідливі умови праці;

- участь у громадському самоврядуванні закладу освіти;

- участь у роботі колегіальних органів управління закладу освіти;

- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Здобувачі освіти мають право на:

- навчання впродовж життя та академічну мобільність;

- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;

- якісні освітні послуги;

- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;

- відзначення успіхів у своїй діяльності;

- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;

- безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;

- повагу людської гідності;

- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;

- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг;

- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти у порядку, встановленому закладом освіти;

- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

- забезпечення стипендіями у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

- трудову діяльність у позанавчальний час;

- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти.

Права батьків здобувачів освіти:

- захищати відповідно до законодавства права та законні інтереси здобувачів освіти;

- звертатися до закладів освіти, органів управління освітою з питань освіти;

- обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти;

- брати участь у громадському самоврядуванні закладу освіти, зокрема обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування закладу освіти;

- завчасно отримувати інформацію про всі заплановані у закладі освіти та позапланові педагогічні, психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження, педагогічні експерименти та надавати згоду на участь у них дитини;

- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності.

1.3 Принципи фінансування та співфінансування

Фінансова діяльність ліцейної спільноти ґрунтується на принципах відкритості, зрозумілості і прозорості. Співучасть батьків у фінансових витратах ліцею є добровільною та може бути спрямована переважно на цільові проекти, що знайшли підтримку більшості класної або ліцейної спільноти.

Державне фінансування

«Заклади освіти, що отримують публічні кошти, та їх засновники зобов'язані оприлюднювати на своїх веб-сайтах кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством».

частина 3 ст. 30 Закону України “Про освіту”

Всі члени ліцейної спільноти мають вільний доступ до інформації про бюджет ліцею. Адміністрація ліцею зобов'язана раз на рік оприлюднювати фінансовий звіт з надходженнями та видатками, в якому відображено: обсяг фінансування, передбачений на ліцей в поточному році, скільки і на яку суму подано запитів до місцевої влади, скільки отримано, який дефіцит (якщо він є) і на що бракує коштів (якщо так сталося).

Річний кошторис є складовою плану розвитку ліцею, який складає адміністрація. Раз на рік директор ліцею проводить публічне звітування за річним

планом, до якого входить і фінансове звітування, та презентує план розвитку ліцею на наступний рік, а також очікувані фінансові потреби.

Співфінансування силами батьків є частиною кошторису ліцею і відображається в звіті у графі “надходження”. Гроші приймаються виключно в безготівковій формі та надходять на спецрахунок ліцею. Якщо батьки вирішили передати ліцею будь-які матеріальні цінності, вони мають бути взяті на облік за актом приймання-передачі і визначена їхня балансова вартість.

Подання адміністрацією ліцею недостовірної інформації у фінансовому звіті карається штрафом згідно з чинним законодавством. Питання щодо кошторису та фінансового звіту вирішуються через звернення до адміністрації ліцею або районного управління освіти.

Співфінансування силами батьків

«Батьки за власною ініціативою та на добровільних засадах можуть надавати закладу освіти благодійну допомогу відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації»

частина 4 ст. 24 проекту Закону України “Про повну загальну середню освіту”

Співфінансування силами батьків здійснюється за принципами:

- добровільності;
- конфіденційності;
- прозорості та системної звітності.

Основою співфінансування силами батьків можуть стати цільові проекти, гроші на які збираються за принципом відкритого оголошення. Проект може оголосити адміністрація ліцею, вчитель, батьки або учні. Проект вноситься на розгляд спільноти (класу або ліцею) і реалізується, якщо отримує належне фінансування на добровільних засадах. Кожен з членів батьківської спільноти самостійно вирішує, чи бажає фінансово підтримати проект і також самостійно визначає розмір своєї фінансової участі. Обов'язковою умовою такого співфінансування є оприлюднення переліку потреб та їхньої вартості.

Батьки мають можливість контролювати та перевіряти реальні потреби ліцею в їхньому співфінансуванні. Наявність або відсутність грошей на рахунку ліцею або засновника можна перевірити через запит на публічну інформацію до засновника та відкриті реєстри. Перевірити адекватність тендерних закупівель можна через сайт ProZorro. Перевірити, чи потреба у співфінансуванні силами батьків певних речей (мийних засобів, фарби тощо) дійсно існує, батьки можуть, ініціювавши інвентаризаційну перевірку і створивши відповідну комісію, що перевірить фактичну наявність або відсутність речей, на закупівлю яких пропонується співфінансування.

РОЗДІЛ 2. Підвищення ефективності освітнього процесу

Освітній процес має бути спрямований на всебічний розвиток та подальшу успішну самореалізацію учня - як особистості, громадянина і фахівця.

Класно-урочна діяльність

«Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники мають право на:

- академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;

- педагогічну ініціативу;

- розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання».

Частина 1 ст 54 Закону України “Про освіту”

Посилаючись на цю норму закону, вже сьогодні в межах чинного Держстандарту можливо:

- відпрацьовувати механізми відповідальності, навичок комунікації та роботи в команді за допомогою навчання через проекти;

- подавати загальношкільні, класні або індивідуальні заявки на освітні, соціальні та культурні гранти;

- у межах Типового робочого плану колективно обирати предмети варіативного складника освітньої програми з урахуванням запитів більшості або профорієнтаційних перспектив;

- використовувати на уроках та під час підготовки до них онлайн-навчання;

- залучати батьків до організації майстер-класів та лекцій про різні спеціальності, а також екскурсій на виробництво, в офіси тощо;

- шукати можливості для отримання якомога ширшої інформації про сучасні професії та соціальні компетентності.

Оцінювання навчальних досягнень

Важливою умовою ефективності освітнього процесу є неупереджене, прозоре та зрозуміле оцінювання.

Критерії оцінювання усних та письмових відповідей, контрольних, самостійних робіт, рефератів, проектів тощо є прозорими, справедливими та зрозумілими для всіх. Затверджені МОН критерії оцінювання, сформульовані недвозначно та простою зрозумілою мовою, мають бути вивішені в класах, на інформаційній дошці в ліцеї, на сайті ліцею тощо. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти

системи оцінювання їхніх навчальних досягнень сприяє реалізації компетентнісного підходу навчання.

Позаурочна діяльність

Позаурочна діяльність має бути спрямована на всебічний розвиток учнів, зокрема емоційного інтелекту, ініціативності та творчості. Участь у позаурочній діяльності є добровільною.

Всі учні можуть спробувати себе у музичних, мистецьких або сценічних видах діяльності, які не передбачають конкуренції та екзаменів, або в творчих видах діяльності, які передбачають виправдану та конструктивну конкуренцію. Учні можуть придумувати власні творчі конкурси та ігри без залучення дорослих. Форма і зміст таких заходів обираються та плануються спільно з учнями. Головним критерієм участі в заході є бажання учня.

Позаурочна діяльність членів шкільної спільноти спрямована на налагодження і укріплення партнерських зав'язків між членами спільноти: батьками, вчителями та дітьми. Вітається і заохочується будь-яка спільна діяльність батьків і дітей, батьків і вчителів, вчителів і дітей та усіх разом: наставництво старшокласників над учнями молодших класів, «школа для батьків» під керівництвом учителів або адміністрації ліцею, гуртки, лекції та інша освітня активність для вчителів та батьків, спільне проведення дозвілля, екскурсії тощо.

У позаурочний час учні можуть відвідувати різні гуртки та брати участь в олімпіадах з навчальних предметів; це має здійснюватись за бажанням учня. Вчитель, який запропонував учню взяти участь в олімпіаді, повинен, у разі бажання учня, допомогти йому підготуватися до олімпіади. Успішна участь в олімпіадах не є обов'язком учнів; будь-який результат на олімпіаді або відмова від участі в ній не можуть бути причиною засудження чи покарання з боку вчителя або адміністрації ліцею.

Запорукою добровільної участі в позаурочній діяльності є її відкрита програма та наявність річного плану роботи. Графік загальношкільних учнівських заходів обговорюється та оголошується заздалегідь на кожен семестр. В кінці кожного року учні та батьки можуть вносити свої пропозиції на наступний рік та брати участь у складанні перспективного плану.

Механізмом перевірки ефективності позаурочної діяльності в ліцеї може бути процедура самооцінки ліцею (внутрішній аудит), що проводиться за допомогою опитування (анкетування) вчителів, батьків та учнів з подальшим коригуванням роботи з урахуванням результатів анкетування.

РОЗДІЛ 3. Безпека в ліцеї

Ліцей має бути безпечним середовищем для всіх учасників освітнього процесу — усі учасники дбають, щоб воно було таким для кожного. Безпечне середовище складається як з фізичної, так і з психологічної безпеки.

3.1 Безпечне та комфортне психосоціальне середовище

Правила та регламенти взаємодії учасників освітнього процесу мають передбачати комфортне психологічне середовище для всіх і кожного. Всі учасники освітнього процесу підтримують дружню, заохочувальну і комфортну атмосферу в ліцеї та в освітньому просторі, ставляться один до одного з повагою.

Під час перебування в ліцеї вчителі повинні мати простір та час для психологічного відпочинку. В ліцеї має бути створений простір для психологічного розвантаження та відпочинку учнів.

В разі потреби в ліцеї має бути забезпечено надання психологічних консультацій та психосоціальної підтримки для учнів. Служба шкільного психолога має бути забезпечена організаційними можливостями для ефективної роботи. Необхідне виділення окремого кабінету для роботи шкільного психолога та організація умов для подання анонімних і неопублічних звернень та скарг — наприклад, окрема скринька для листів.

Інструментом вимірювання рівня психосоціального комфорту в ліцеї може стати анкетування всіх учасників освітнього процесу (внутрішній аудит).

Проблеми з порушенням правил дружності та взаємоповаги в ліцеї вирішуються на рівні адміністрації; наступною інстанцією можуть бути Загальні збори ліцею. В разі необхідності для вирішення конфліктів можна звернутись до правоохоронних органів та/або освітнього омбудсмена.

Порядок реагування на прояви психологічного насильства та булінг передбачено в низці законів України.

3.2. Сприятливе фізичне середовище

Задоволення в шкільному середовищі на належному рівні основних потреб людини (зокрема і фізіологічних, соціальних та потреб в безпеці) є обов'язковим елементом освітнього процесу.

Серед основних потреб можна виділити такі:

- вільний доступ до свіжого повітря. Ліцей має забезпечити можливість прогулянок дітей на подвір'ї під час перерв та наявність свіжого повітря в класах під час занять;
- вільний доступ до питної води;
- вільний доступ до туалету. Внутрішні туалети мають відповідати потребам людини в повазі до її гідності та гігієнічним нормам. Туалети мають бути

облаштовані індивідуальними кабінками з дверима, що закриваються, сучасними сантехнічними системами, забезпечені туалетним папером, милом та водою для миття рук;

- доступну якісну їжу. В ліцеї має бути організовано гаряче харчування. Одним з критеріїв вибору оператора, що організує роботу шкільної їдальні, має стати надання сучасного, збалансованого і корисного харчування;

- забезпечення надання домедичної допомоги в разі потреби;

- прямі норми щодо необхідності задоволення перелічених та інших потреб передбачені низкою підзаконних актів та регуляційних документів. Порушення цих норм веде до адміністративного покарання в межах чинного законодавства.

Сторони погодились про наступне:

Організаційні основи взаємодії Сторін

1. З метою реалізації положень цього Меморандуму проводитимуться робочі наради за участі представників обох Сторін.

2. Цей Меморандум не накладає ніяких фінансових чи майнових зобов'язань на жодну із Сторін. У разі виникнення такої потреби Сторони можуть укласти окремі договори.

Умови співпраці

Сторони зобов'язуються:

- поважати інтереси і права один одного, неухильно дотримуватися обов'язків в рамках Конституції України, чинних Законів України, міжнародних нормативно-правових документів, що регламентують права й обов'язки дітей, Статуту ліцею, Положення «Про академічну доброчесність»;

- визнавати одне одного як партнерів в організації освітнього процесу, позашкільного та громадського життя, дозвілля й оздоровлення учнів, фінансовій, соціальній, інформаційній підтримці закладу освіти;

- створення сприятливого середовища для здобуття якісної освіти кожним учнем закладу освіти;

- забезпечувати активну участь сторін у виконанні річного плану роботи закладу освіти, ініціювати та підтримувати всі форми співпраці педагогів, учнів, батьків;

- сприяти створенню безпечних для життя та здоров'я психічно комфортних умов учням, батькам, вчителям у навчанні, вихованні й педагогічній діяльності; виявляти та піддавати критиці будь-які прояви приниження гідності, утиску, відмови у задоволенні законних вимог учасників освітнього процесу; вимагати вирішення конфлікту у законний спосіб;

- будь-яке рішення, що стосується всіх або одного з партнерів і має вплив на їхні інтереси, приймати тільки шляхом взаємних консультацій, переговорів та узгоджень;

- постійно інформувати сторони про свою діяльність, про прийняті рішення та їх наслідки.

Сторони домовляються:

- спільно планувати роботу ліцею на навчальний рік;
- змінювати і доповнювати умови угоди тільки за спільною згодою сторін

Прикінцеві положення

1. Контроль за виконанням цього Меморандуму проводиться сторонами, що його підписали.
2. Цей Меморандум діятиме з моменту його підписання Сторонами до _____
3. Сторони забезпечать максимальну прозорість та відкритість своїх відносин у рамках реалізації положень цього Меморандуму. При цьому Сторони повинні в розумних межах докладати всіх зусиль для захисту інформації, що носить конфіденційний характер та ідентифікована будь-якою із Сторін як така, від розголошення будь-яким третім особам.
4. Будь-які зміни та доповнення до цього Меморандуму вносяться за погодженням Сторін, викладаються в окремому документі та підписуються уповноваженими представниками Сторін.
5. Цей Меморандум укладено на дванадцяти аркушах у трьох примірниках, кожен з яких має однакову силу і зберігається у сторін.

14 лютого 2020 р.

Директор ліцею _____ Хрептій Микола

Голова батьківського комітету ліцею _____ Нересниця Мар'яна

Президент учнівського самоврядування ліцею _____ Шиндро Мар'яна